

POSUDEK

oponenta na diplomovou práci Romana Hajdúka „THE EUROPEAN UNION AS AN ACTOR OF INTERNATIONAL SPACE LAW“ předloženou na Univerzitě Karlově Právnické fakultě

Diplomová práce je členěna na úvod, čtyři části a závěr. Diplomová práce zahrnuje 139 829 znaků vlastního textu práce. Práce byla odevzdána v březnu 2022 (datum uzavření rukopisu 11. 6. 2023). Diplomová práce je věnována úloze Evropské unie jako aktéra mezinárodního kosmického práva. Práce má interdisciplinární povahu je zaměřena jednak na právo Evropské unie v dané oblasti a na mezinárodní kosmické právo. Diplomová práce je napsána v anglickém jazyce. Cílem práce je podle autora poskytnout komplexní pohled na postavení Evropské unie v systému mezinárodního kosmického práva (str. 1).

V první kapitole se uchazeč zabývá vývojem působení Evropské unie od poloviny 80. let 20 století a zkoumá pravomoci EU v oblasti kosmické činnosti. Zmiňuje první kosmické projekty v rámci ES/EU. V této souvislosti je v současnosti významná zejména Lisabonská smlouvy z roku 2007. Pravomoci EU pokud jde o kosmickou činnost jsou vyjádřeny v čl. 189 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU). Uchazeč analyzuje tento článek a ve spojení s čl. 4 SFEU dospívá k závěru, že pravomoci EU v oblasti kosmické činnosti patří mezi sdílené pravomoci EU. Poukazuje však na specifičnost úpravy v čl. 189 odst. 3 SFEU v tom směru, že se jedná o „paralelní pravomoci“ (parallel competence), konstatuje, že EU a členské státy provádějí činnost EU zároveň aniž by bylo porušeny závazky podle práva EU (EU and the Member States can carry out activities simultaneously without breach of obligations under EU law), str. 10. Toto své konstatování by měl diplomant blíže vysvětlit.

Ve druhé kapitole autor analyzuje současné kosmické aktivity EU se zaměřením na aktuální právní předpisy upravující kosmický program EU. Zejména rozebírá nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2021/696 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí Kosmický program Unie a zřizuje se Agentura Evropské unie pro Kosmický program. V kapitole jsou rovněž zkoumány jednotlivé složky vesmírného programu Evropské unie.

Ve třetí kapitole se uchazeč zabývá vztahem OSN k EU v oblasti kosmické činnosti. Dále diplomant řeší postoj Evropské unie ke Kosmické smlouvě z roku 1967, k Úmluvě o odpovědnosti za škody způsobené kosmickými objekty z roku 1972 a k Úmluvě o registraci objektů vypuštěných do kosmického prostoru z roku 1975. Uchazeč konstatuje, že EU není smluvní stranou žádné z daných smluv v oblasti kosmické činnosti. Uvádí, že EU není stranou

Kosmické smlouvy, její ustanovení však byly nepřímou přeneseny do legislativy EU prostřednictvím vlivu členských států EU (is not a party to the Outer Space Treaty, its provisions have been indirectly translated into the legislation of the EU through the influence of the Member States, str. 35). Dané své konstatování by měl uchazeč vysvětlit. Dále na téže stránce uvádí, že základní zásady Kosmické smlouvy jsou považovány za součást obyčejového mezinárodního práva. O které zásady se jedná? V kapitole jsou také naznačeny problémy spojené s registrací a právní odpovědností za kosmické objekty EU

Čtvrtá část zkoumá vztahy mezi Evropskou unií a ESA, rozebírá právní rámec upravující jejich spolupráci a zdůrazňuje rozdíly v jejich činnosti. Diplomant se také v kapitole zabývá snahami o integraci ESA do Evropské unie a poukazuje na největší překážky s tím spojené (str. 46). Kapitola také hodnotí vztah mezi EU a ESA a naznačuje perspektivy jejich budoucí spolupráce.

Pokud jde o hodnocení, práce má logickou strukturu, diplomant kvalifikovaně rozebral zvolenou problematiku, naplnil cíle své práce. Práce analyzuje činnost Evropské unie ve vztahu ke kosmu a také se zabývá vztahem EU k příslušným mezinárodním smlouvám a organizacím. Je komplexním pohledem na úlohu EU v oblasti kosmické činnosti, v tomto směru je nesporně přínosná. Uchazeč prokázal svou schopnost pracovat s příslušnými dokumenty a literaturou a ty použít na zvolené téma. V tomto směru diplomová práce naplňuje zcela své poslání. Autor se zabývá aktuálním tématem, při jeho uchopení formuluje i vlastní názory. Při zpracování své práce čerpal diplomant z dokumentů a publikací, zejména v anglickém jazyce, věnované zvolenému tématu.

Diplomová práce splňuje požadavky kladené na tyto práce a **doporučuji** jí k ústní obhajobě. Předběžně jí hodnotím jako **výbornou**. Při ústní obhajobě doporučuji, aby se diplomant zaměřila na otázky obsažené v posudku a dále na otázky:

- 1) Jaký je vztah nařízení EU č. 2021/696 ze dne 28. dubna 2021 k vnitrostátnímu právu členských států EU,
- 2) jakým způsobem by byly podle uchazeče realizovány závazky Evropské unie, pokud by přijaly práva a závazky podle Úmluvy o odpovědnosti za škody způsobené kosmickými objekty a Registrační úmluvy?

V Praze dne 1. 9. 2023

prof. JUDr. Jan Ondřej, CSc., DSc.